



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 620/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, proti tretiemu výroku rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 12 Co 21/2021-1764 z 30. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia zákazu diskriminácie podľa čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tretím výrokom rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) označeného v záhlaví tohto uznesenia o nároku na náhradu trov konania. Napadnutý výrok rozsudku navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň žiada o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v konaní vedenom Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 29 C 229/2015 v procesnom postavení žalobcu proti žalovanému mestu Prešov v spore o náhradu za užívanie nehnuteľností. Okresný súd prvým rozsudkom z 28. júla 2017 žalobu zamietol. Podľa jeho názoru bolo na dotknuté nehnuteľnosti potrebné aplikovať zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s tým, že peňažná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom je jednorazová, a preto vyhodnotil nárok sťažovateľa v časti „cesty a chodníky“ za premlčaný. V časti „orná pôda“ žalovanému nesvedčala pasívna vecná legitimácia. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom z 27. septembra 2018 rozsudok okresného súdu v časti „cesty

a chodníky“ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keďže bol toho názoru, že náhrada sa má posudzovať ako opakujúca sa. Po vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd viazaný právnym názorom krajského súdu rozsudkom z 9. decembra 2020 I. výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi tam špecifikovanú sumu, II. výrokom žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a III. a IV. výrokom rozhodol o nároku na náhradu trov konania.

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom I. výrokom potvrdil zamietavý výrok rozsudku okresného súdu, II. výrokom rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol a III. napadnutým výrokom priznal žalovanému voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov celého konania v plnom rozsahu, keďže v predmetnej veci nezhliadol dôvod na aplikáciu § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

4. Sťažovateľ podal proti I. a II. výroku rozsudku krajského súdu dovolanie. Voči III. napadnutému výroku o nároku na náhradu trov konania dovolanie nepodal, pričom poukázal na § 421 ods. 2 CSP a na skutočnosť, že „*napádaný rozsudok v predmetnom výroku netrpí vadou zmatečnosti*“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje:

a) krajský súd nesprávne vyhodnotil skutkové okolnosti konania, keďže dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP v konaní boli dané, čím krajský súd svojvoľne porušil princíp právnej istoty a zákazu diskriminácie. Medzi dôvody hodné osobitného zreteľa patrí podľa sťažovateľa aj vývoj judikatúry, čo vyplýva aj z rozhodnutí samotného krajského súdu (rozsudok č. k. 13 Co 8/2021 z 22. septembra 2021, rozsudok č. k. 12 Co 52/2021 zo 17. júna 2021). V sťažovateľovej veci je takýto vývoj judikatúry v otázke posúdenia charakteru náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva zjavný a vyplýva z rozsudkov krajského súdu, ktorý vo svojom v poradí prvom rozsudku odkázal na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia krajského súdu so záverom o opakujúcom sa charaktere náhrady a v napadnutom rozsudku, odkazujúc na judikatúru najvyšších súdnych autorít, naopak, poukázal na jej jednorazový charakter. Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje záver, že sa mohol dôvodne domnievať, že bude v konaní úspešný;

b) krajský súd zároveň neodôvodnene potrestal sťažovateľa za to, že počas celého konania prezentoval svoj (opačný) právny názor. Krajský súd svoje ústavne neudržateľné odôvodnenie založil na porovnaní právnych názorov žalobcov v obdobnom konaní (ktorí od začiatku žiadali náhradu za zriadenie zákonného vecného bremena) a sťažovateľa v namietanom konaní (ktorý tvrdil, že zákonné vecné bremeno nevzniklo, ale išlo o bezdôvodné obohatenie). Rozhodujúcim kritériom pri porovnávaní podobnosti tak bol právny názor, právne posúdenie veci stranami sporu, ktoré však nie je pre súd záväzné (*iura novit curia*). K porušeniu právnej istoty dochádza, ak sa na určitú právnu otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď;

c) za diskriminačný pritom možno považovať postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom to nemožno objektívne a rozumne odôvodniť. Odôvodnenie napadnutého výroku krajského súdu o nároku na náhradu trov konania nepovažuje sťažovateľ za objektívne ani rozumne odôvodnené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým III. výrokom rozsudku krajského súdu o nároku na náhradu trov konania, ktorému sťažovateľ v podstate vyčíta ústavne neudržateľné odôvodnenie a svojvôľu rozhodnutia krajského súdu.

7. Ústavný súd v prvom rade skúmal, či sťažovateľ vyčerpal všetky dostupné prostriedky nápravy, ktoré mu právny poriadok umožňuje využiť, najmä so zreteľom na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov auznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom sa problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku zaoberal, dospejúc okrem iného k záveru, že podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno podľa § 420 CSP považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (porov. aj I. ÚS 196/2021, IV. ÚS 268/2022).

8. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane judikoval, že výrok rozsudku o nároku na náhradu trov konania má povahu uznesenia, ktoré možno z dôvodov zmätočnosti napadnúť dovolaním (I. ÚS 255/2021, I. ÚS 196/2021, I. ÚS 387/2019, III. ÚS 529/2021), tento záver možno vyvodíť aj z rozhodovacej činnosti samotného najvyššieho súdu, ktorý po kasačnom zásahu ústavného súdu pristúpil k dovolaciemu prieskumu výroku o nároku na náhradu trov konania (napr. 2 Cdo 89/2020). Na podporu vlastných judikatúrnych záverov ústavný súd upriamuje pozornosť aj na uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia č. k. 1 VObdo 2/2021 z 29. septembra 2021, ktorým došlo k zjednoteniu právnych názorov pri posudzovaní povahy uznesenia o nároku na náhradu trov konania z hľadiska prípustnosti dovolania pre existenciu väd zmätočnosti podľa § 420 CSP: „... veľký senát najvyššieho súdu dospel k právnomu záveru, že rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania.“

9. Rozporuplne pritom vyznieva tvrdenie sťažovateľa v úvode ústavnej sťažnosti, že napadnutý rozsudok netrpí vadou zmätočnosti. A to najmä s poukazom na argumentáciu sťažovateľa o „ústavne neudržateľnom“, „nie objektívne a rozumne odôvodnenom“ napadnutom výroku rozsudku krajského súdu o nároku na náhradu trov konania či o „svojvoľnom porušení princípu právnej istoty“, ktorú možno podradiť pod dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (porov. IV. ÚS 154/2020, IV. ÚS 167/2020, IV. ÚS 447/2020). Záver o danosti tvrdenej vady zmätočnosti je v plnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho.

10. Možno uzavrieť, že sťažovateľ mal v tomto prípade k dispozícii dostupný prostriedok nápravy, a to podanie dovolania, ktorý aj využil vo vzťahu k výrokom I. a II. rozsudku krajského súdu, no nevyužil proti napadnutému III. výroku rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti ani netvrdí, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa,

preto neprichádza do úvahy ani postup podľa § 132 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Na základe uvedených dôvodov bola podaná ústavná sťažnosť odmietnutá pre neprípustnosť podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

12. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 27. októbra 2021 a ústavnú sťažnosť podal 27. decembra 2021. V tom čase existovala judikatúra ústavného súdu, že výrok rozsudku o nároku na náhradu trov konania má povahu uznesenia, ktoré možno z dôvodov zmätočnosti napadnúť dovolaním (I. ÚS 255/2021, I. ÚS 196/2021, I. ÚS 387/2019), ako aj judikatúra najvyššieho súdu (uznesenie č. k. 3Obdo/17/2017 z 27. septembra 2017), pričom správnosť týchto záverov bola potvrdená už spomínaným uznesením č. k. 1VObo/2/2021 z 29. septembra 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. novembra 2021 a bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2021. Predmetnú judikatúru mohol sťažovateľ, pri podávaní ústavnej sťažnosti právne zastúpený advokátom, zohľadniť pri volení dostupného a účinného prostriedku nápravy proti napadnutému III. výroku rozsudku krajského súdu (porov. IV. ÚS 268/2022).

13. Keďže ústavný súd odmietol podanú ústavnú sťažnosť ako celok, rozhodovanie o ďalších nárokoch sťažovateľa uvedených v petite ústavnej sťažnosti stratilo právny význam.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu